PISA 22 ENSITULOKSIA

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tommi Karjalainen
Opetusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö
PISA Governing Board Suomen edustus

Programme for International Student Assessment

- OECD:n, kansallisten ministeriöiden ja tutkimuslaitosten yhteishanke
  - Kahdeksas tutkimus (aiemmat 2000, 2003, 2009, 2012, 2015, 2018)
- Tutkimusvuosi 2021 -> 2022 koronapandemian vuoksi
- 2021 pääalueena matemaattinen osaaminen
- Innovatiivinen arviointialue luova ajattelu
  - Tulokset julkaistaan kesällä 2024
- 81 osallistunutta koulutusjärjestelmää
  - 36 OECD-maata ja 45 partnerimaata, aluetta tai kaupunkia

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
PISA22 ENSITULOKSIA

PISA22 ENSITULOKSIA

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Keskiarvot Suomessa vuosina 2000–2022

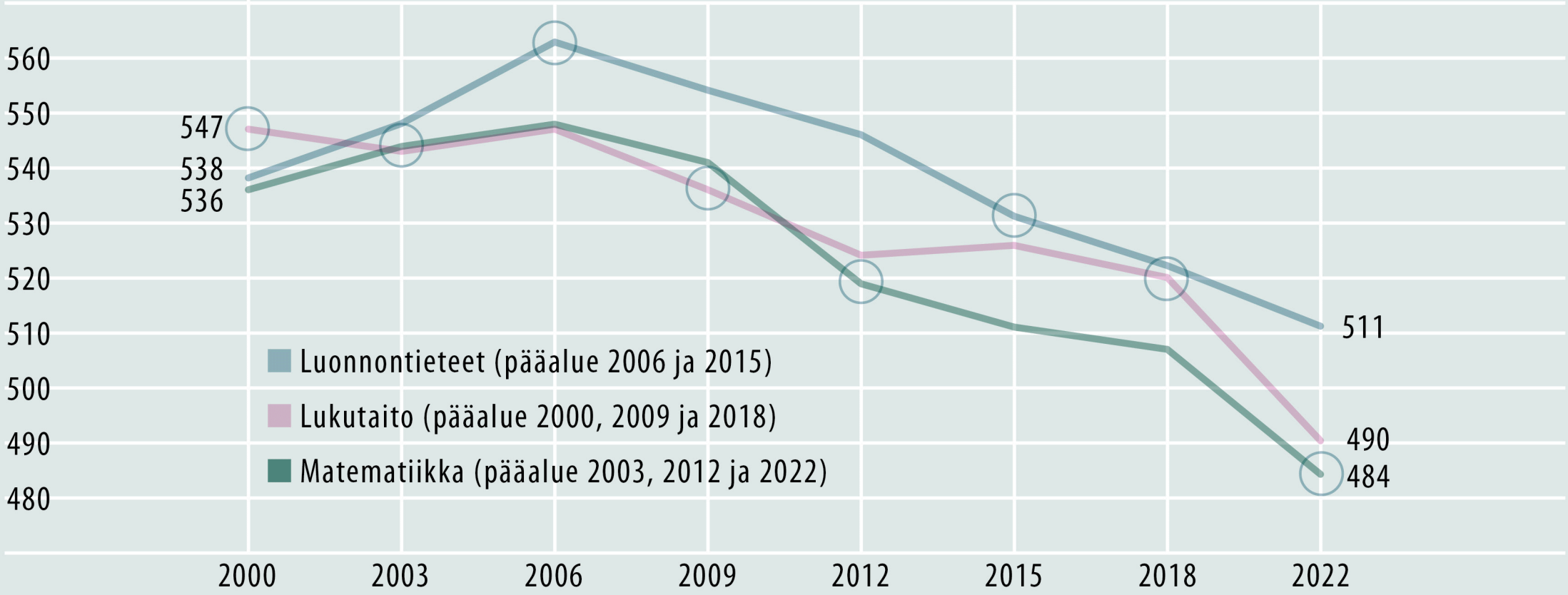

Suomalaisten 15-vuotiaiden osaaminen on heikentynyt voimakkaasti vuoteen 2018 verrattuna matematiikka (23 pistettä) ja lukutaito (30 pistettä) luonnontieteet vähemmän, 11 pistettä. Vuoteen 2012 verrattuna matematiikan osaaminen on heikentynyt 35 pistettä, lukutaito 34 pistettä ja luonnontieteet 34 pistettä.

Matematiikan pistemäärien keskiarvot ja keskihajonnat

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

PISA22 ENSITULOKSIA

Maa/alue	Keskiarvo	Keskihajonta	OECD
Singapore	575	103	+
Macao (Kiina)	552	92	+
Taiwan	547	112	+
Hongkong (Kiina)*	540	105	+
Japani	536	93	+
Korea	527	105	+
Viro	510	85	+
Sveitsi	508	96	+
Kanada*	497	94	+
Alankomaat*	493	106	+
Irlanti*	492	90	+
Belgia	489	96	+
Tanska*	489	82	+
Iso-Britannia*	489	96	+
Puola	489	89	+
Itävalta	487	94	+
Australia*	487	99	+
Tšekki	487	93	+
Slovenia	485	89	+
Suomi	**484**	**89**	**+**
Latvia*	483	80	+
Ruotsi	482	96	+
Uusi-Seelanti*	479	99	+
Liettua	475	87	
Saksa	475	95	
Ranska	474	91	
Espanja	473	86	
Unkari	473	94	
OECD-maat	**472**	**90**	
Portugali	472	90	
Italia	471	89	
Vietnam	469	86	
Norja	468	93	
Malta	466	99	–
Yhdysvallat*	465	95	
Slovakia	464	101	–
Kroatia	463	88	–
Islanti	459	88	–
Israel	458	107	–
Turkki	453	90	–
Brunei	442	84	–
alueet (18/27)	441	88	–
rbia	440	90	–
Arabiemiirik	431	101	–
Kreikka		83	–
Romania	428		–
Kazakstan	425		
Mongolia	425	83	
Kypros	418		
Bulgaria	417		
Moldova	414		
Qatar	414		
Chile	412		
Uruguay	409		
Malesia	409		
Montenegro	406	82	–
Baku (Azerb.)	397	85	–
Meksiko	395	69	–
Thaimaa	394	76	–
Peru	391	78	–
Georgia	390	85	–
Saudi-Arabia	389	66	–
Pohj.-Makedonia	389	83	–
Costa Rica	385	66	–
Kolumbia	383	73	–
Brasilia	379	77	–
Argentiina	378	74	–
Jamaika*	377	71	–
Albania	368	85	–
Palestiina	366	66	–
Indonesia	366	62	–
Marokko	365	63	–
Uzbekistan	364	67	–
Jordania	361	62	–
Panama*	357	65	–
Kosovo	355	62	–

* Näiden 12 koulutusjärjestelmän tuloksiin tulee suhtautua varauksella, koska arviointiaineisto ei täyttänyt kaikkia PISAn standardeja. Puutteet johtuivat joko liian korkeasta oppilaiden poissulkuprosentista, liian alhaisesta (<85 %) koulujen osallistumisasteesta tai liian alhaisesta (<80 %) oppilaiden vastausasteesta.

PISA22 ENSITULOKSIA

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Matematiikan keskiarvot vuosina 2003–2022 Suomessa ja eräissä vertailumaissa

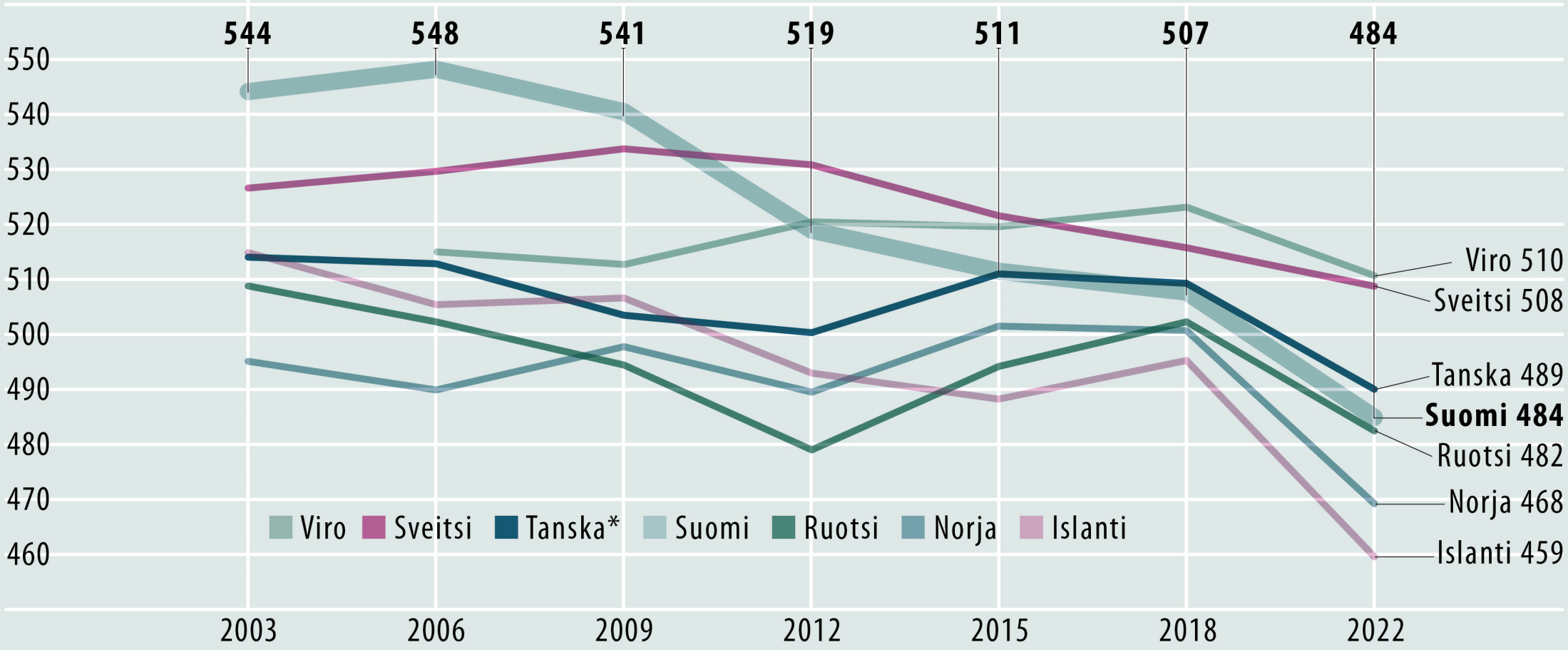

Matematiikan perustaidoiltaan heikkojen osuus kasvaa ja huippuoppilaiden osuus vähenee

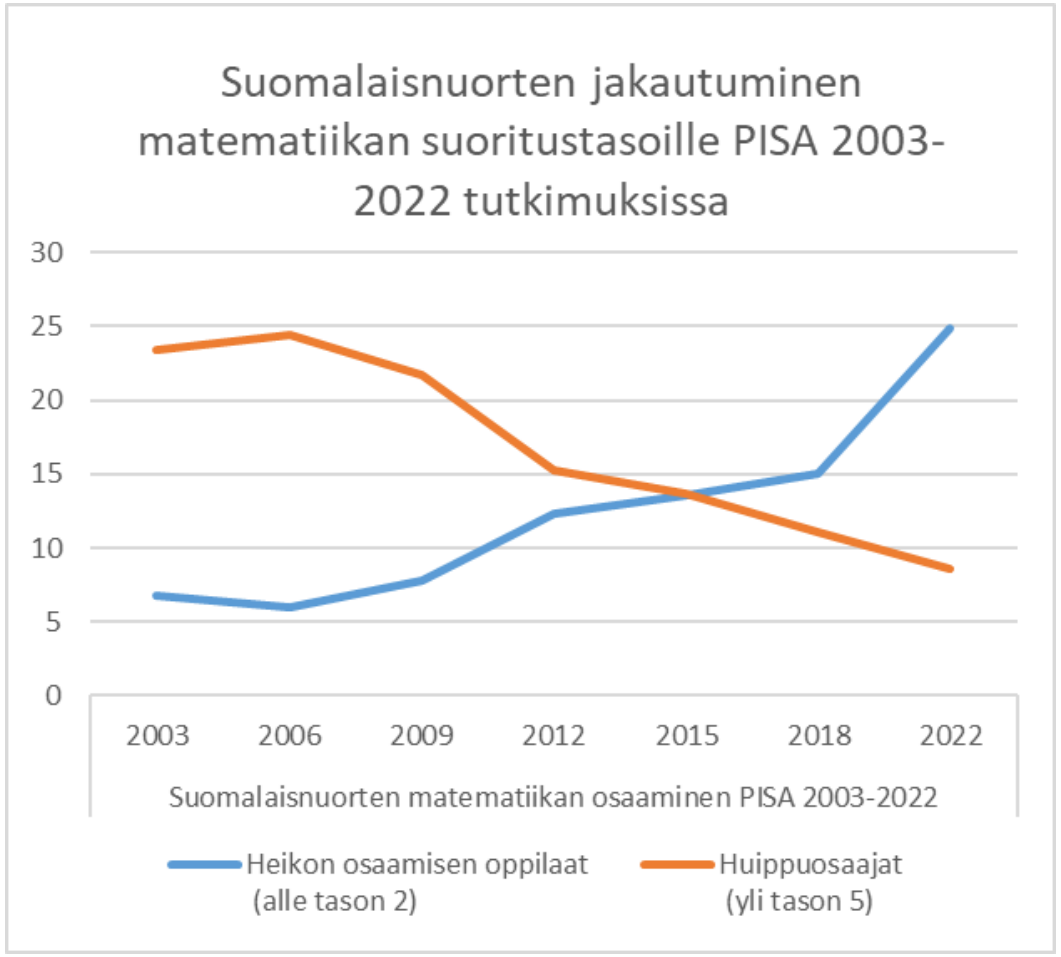

Matematiikassa heikkoja osaajia jo neljännes kaikista oppilaista
Vuonna 2000: 6,8 %
Vuonna 2022: 24,9 %

Huippuoppilaiden osuudessa vastaava pudotus
Vuonna 2000: 23,4 %
Vuonna 2022: 8,6 %

Tyttöjen ja poikien pistemäärien keskiarvot matematiikassa Suomessa vuosina 2006–2022

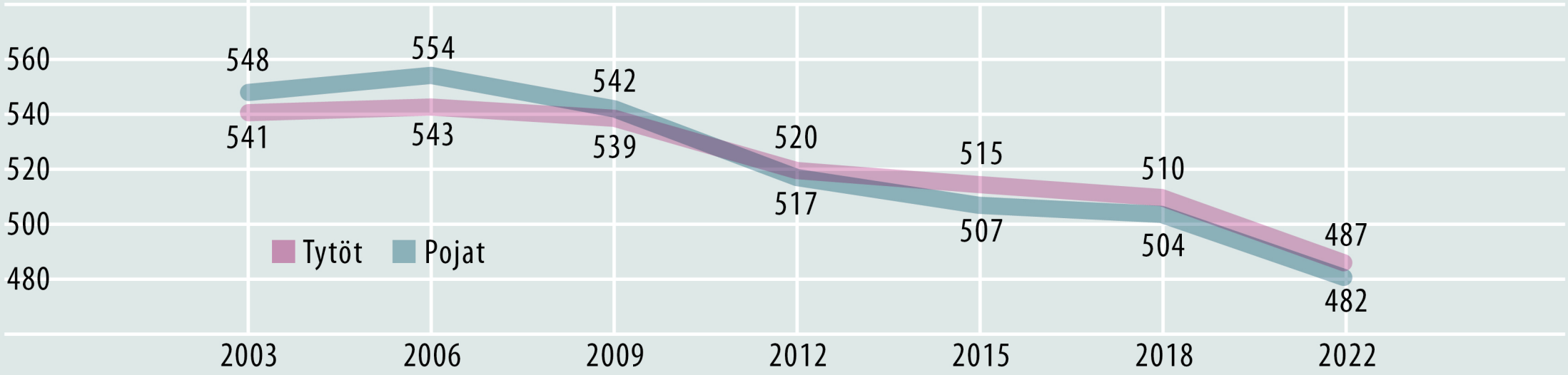

- Vuonna 2022 tyttöjen ja poikien keskiarvojen ero 5 pistettä tyttöjen hyväksi (tilastollisesti merkitsevä)

Lukutaidon keskiarvot vuosina 2000–2022 Suomessa ja eräissä vertailumaissa

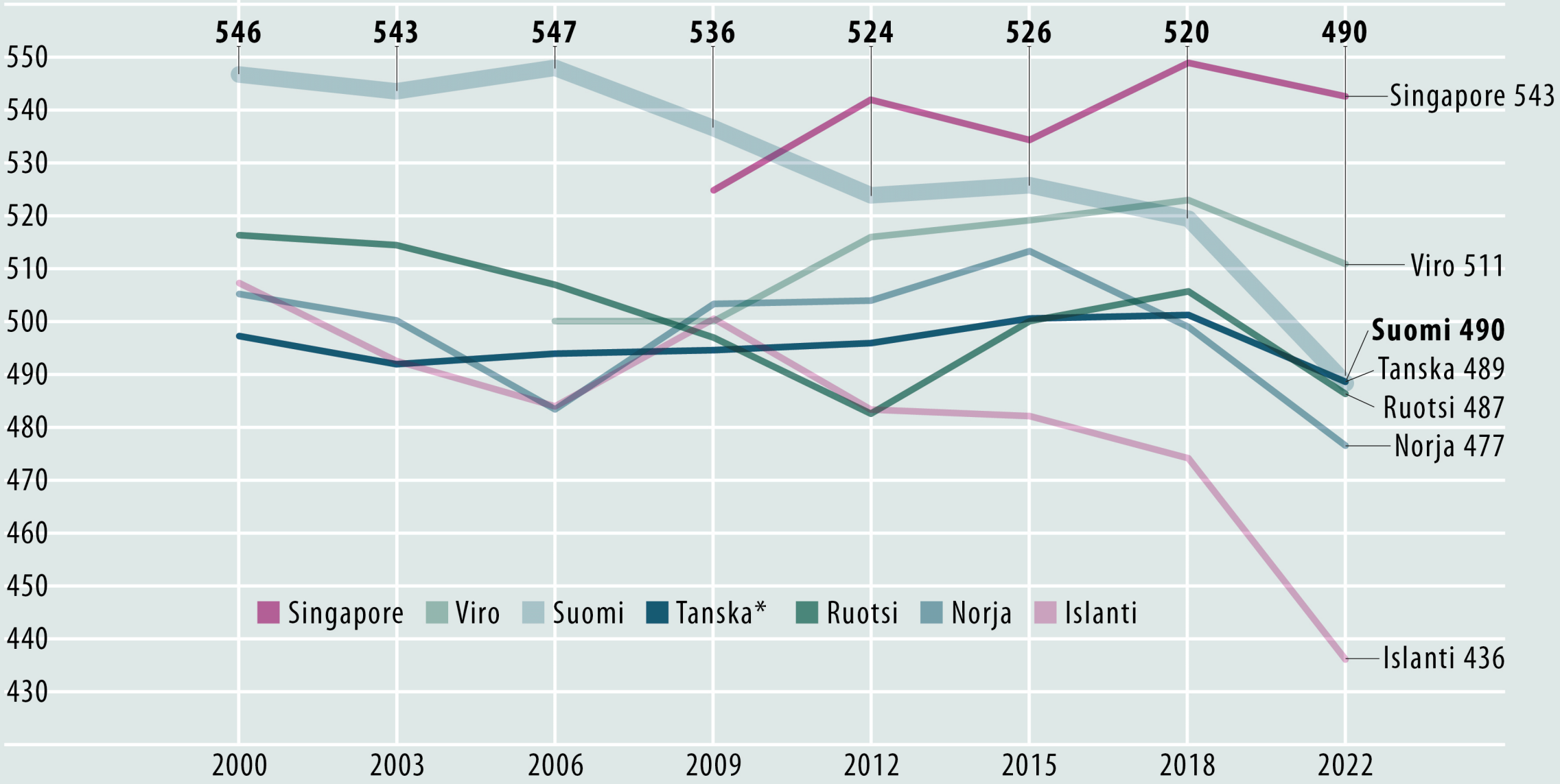

PISA22 ENSITULOKSIA | OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lukutaidossa perustaidoiltaan heikkojen osuus kasvaa ja huippuoppilaiden osuus vähenee

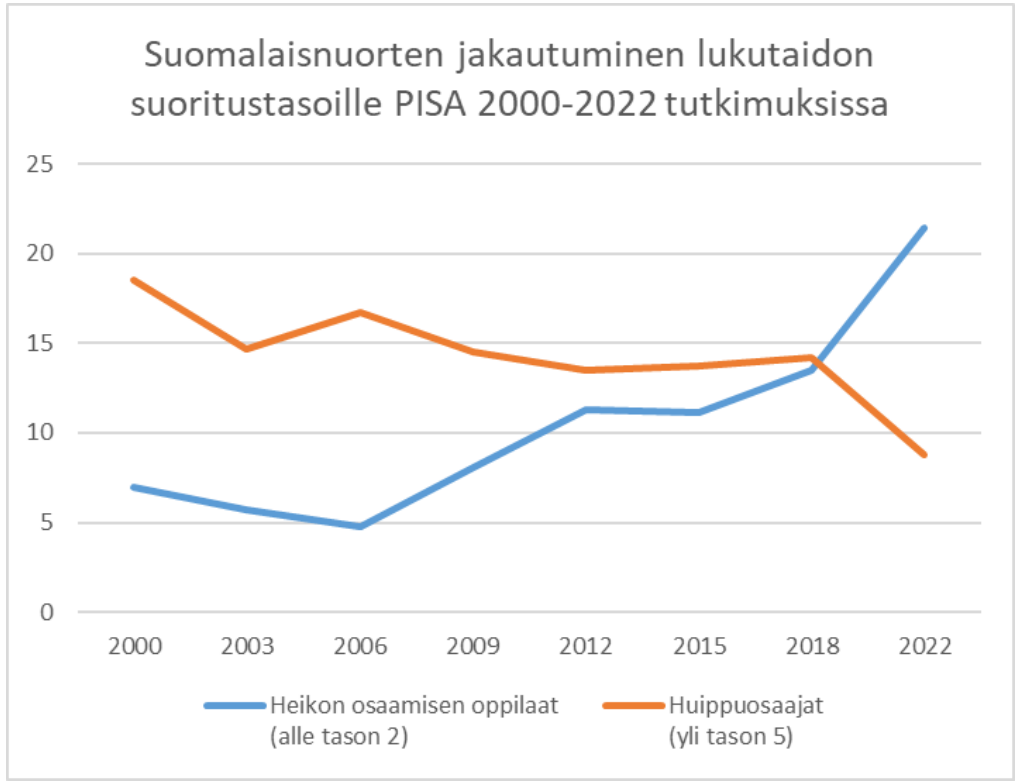

Heikkojen lukijoiden osuus kolminkertaistunut
Vuonna 2000: 7%
Vuonna 2022: 21,4 %

Huippuoppilaiden osuus pudonnut
Vuonna 2000: 18,5 %
Vuonna 2022: 8,8 %

Tyttöjen ja poikien pistemäärien keskiarvot lukutaidossa Suomessa vuosina 2000–2022

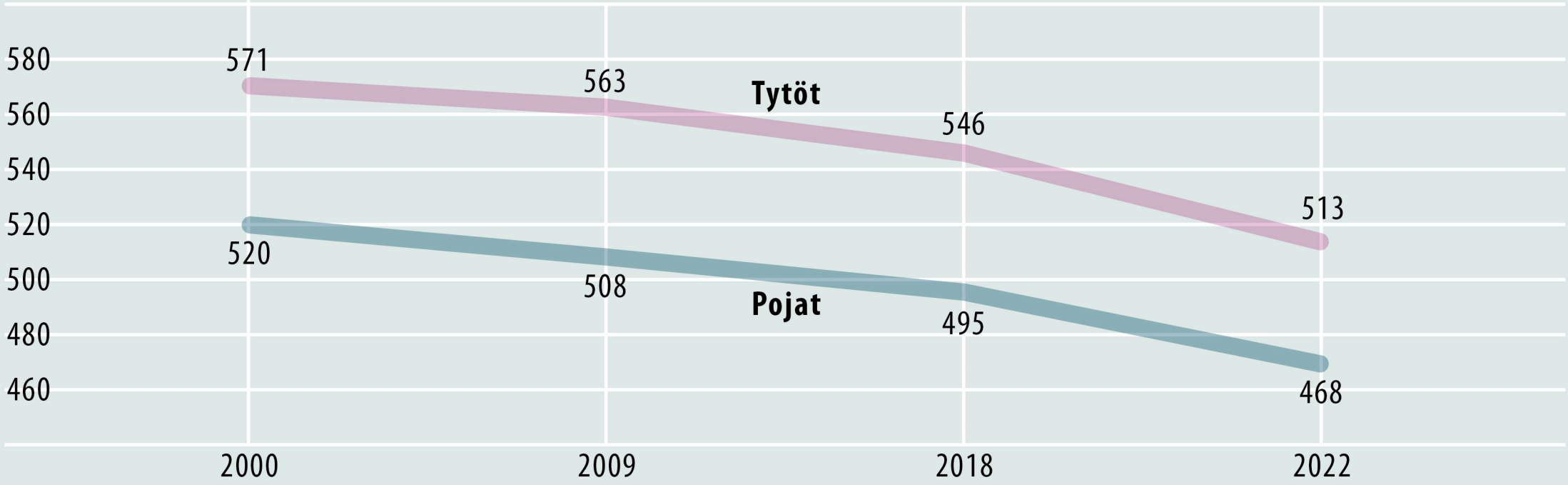

- Vuonna 2022 tyttöjen ja poikien keskiarvojen ero 45 pistettä (tilastollisesti merkitsevä) hieman kaventunut vuodesta 2018

Lukuharrastus ja lukemiseen liittyvät asenteet avaimena parempaan lukutaitoon

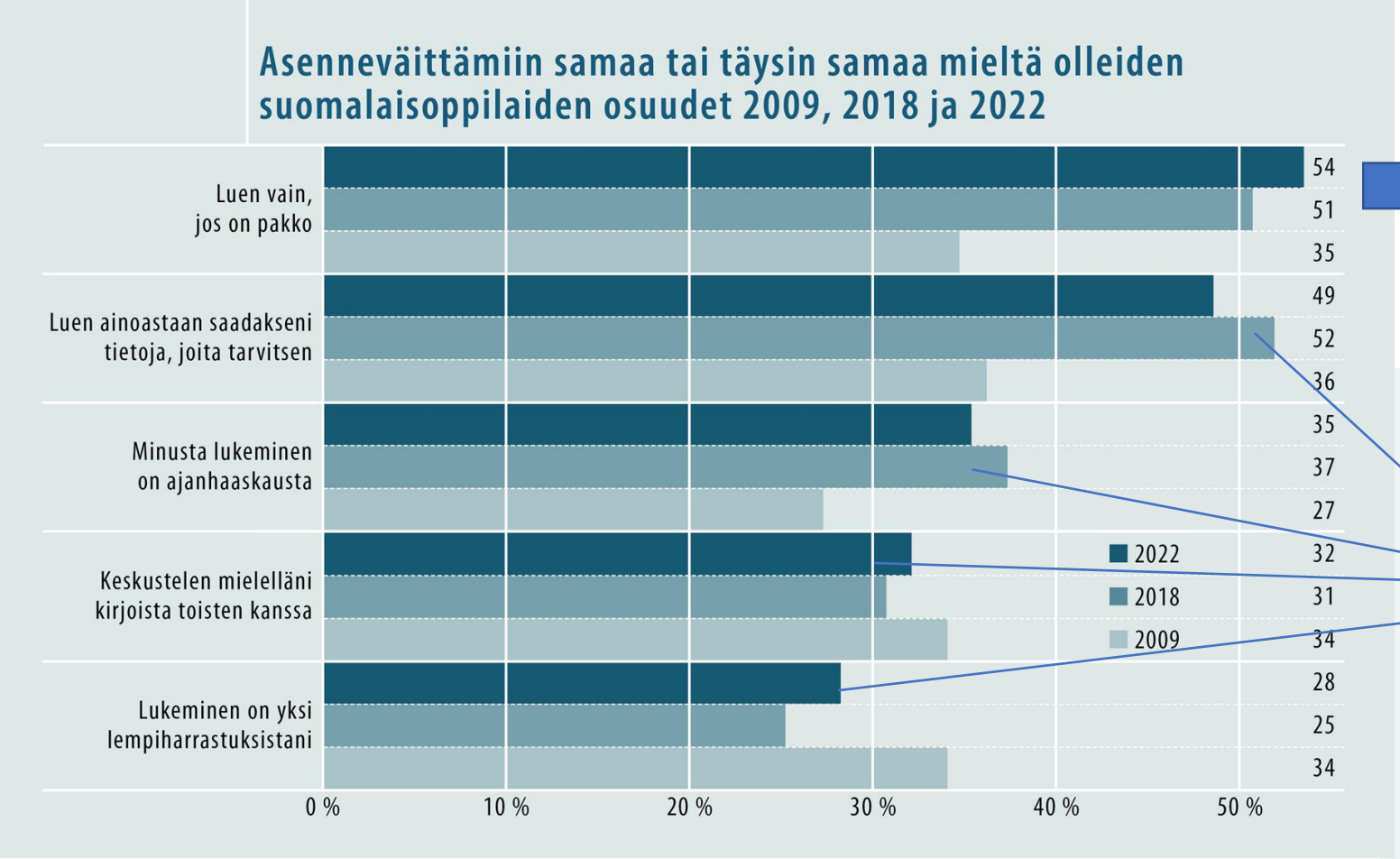

Merkittävä kasvu ”lukukielteisyydessä”

Kuitenkin myös positiivisia signaaleja verrattuna 2018 tuloksiin

Opettajan tukea koskeviin väitteisiin ”useimmilla tunneilla” tai ”kaikilla tunneilla” vastanneiden oppilaiden osuudet vuosina 2012 ja 2022

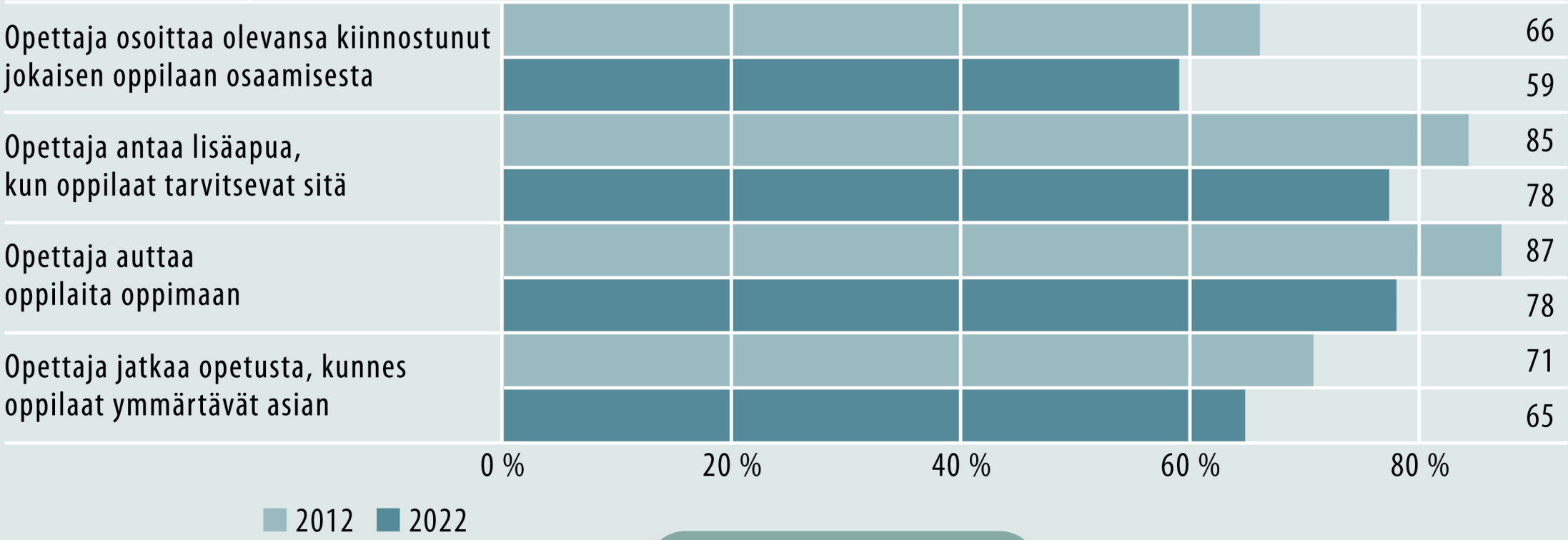

Oppilaat kokevat saavansa matematiikan tunneilla opettajalta vähemmän tukea kuin 2012

PISA22 ENSITULOKSIA | OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Digitaalisten resurssien käytön häiritseväksi useimmilla tai kaikilla tunneilla kokevien oppilaiden osuudet

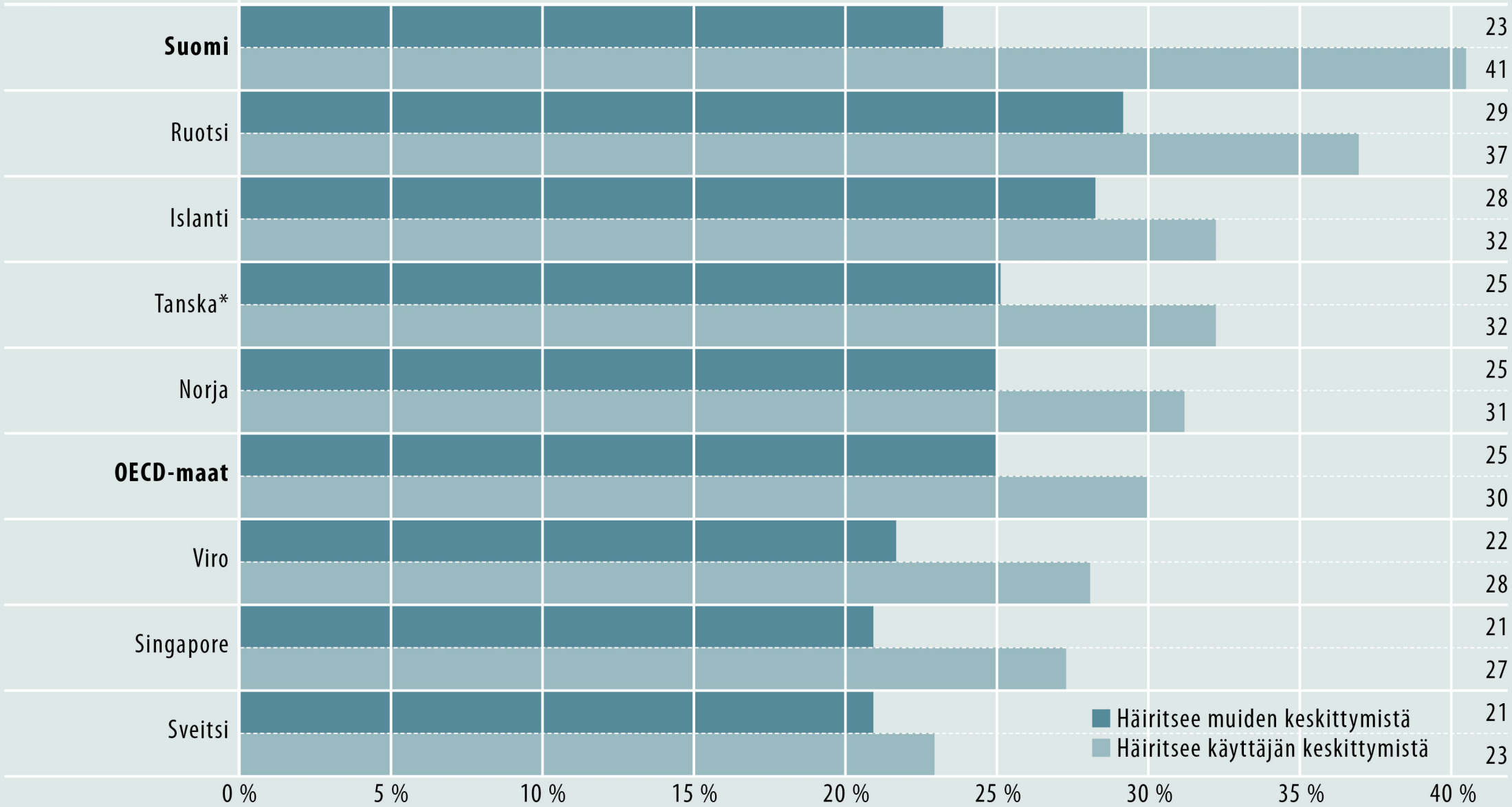

Matematiikan osaaminen sosioekonomisten neljännesten mukaan Suomessa vuosina 2012–2022

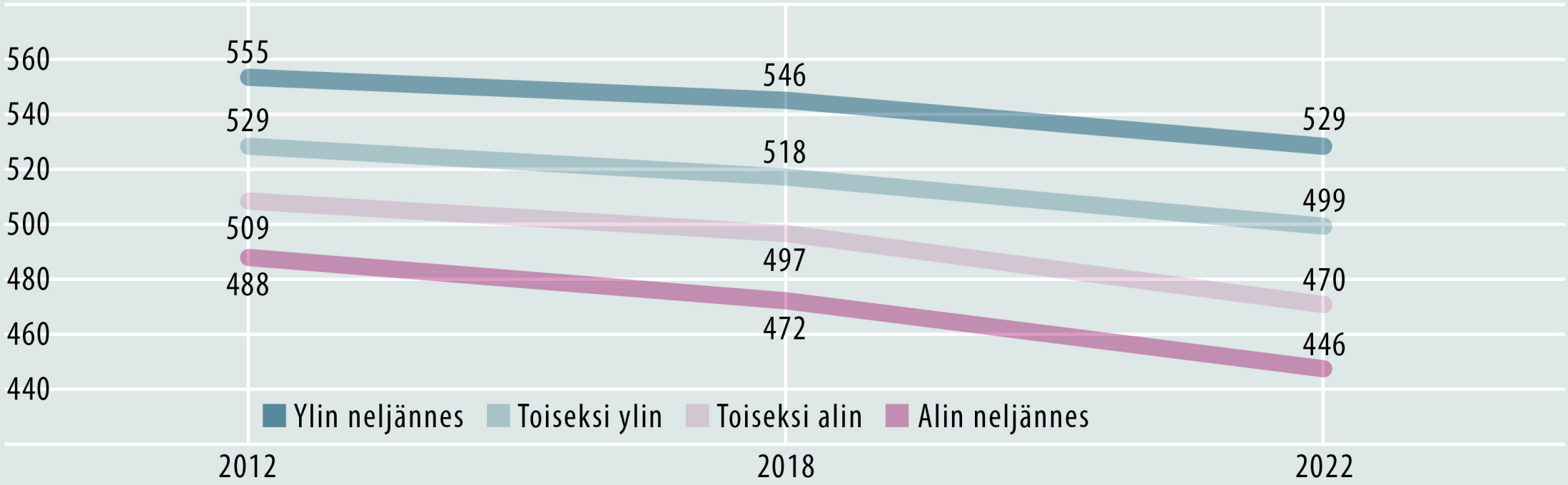

- Ylimmän ja alimman neljänneksen keskiarvoero kasvanut vuoden 2012 67 pisteestä 83 pisteeseen
- Alimman neljänneksen tulos pudonnut enemmän (42 pistettä) kuin ylimmän neljänneksen tulos (26 pistettä)

Matematiikan pistemäärän muutos sosioekonomisen indeksin (ESCS) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla

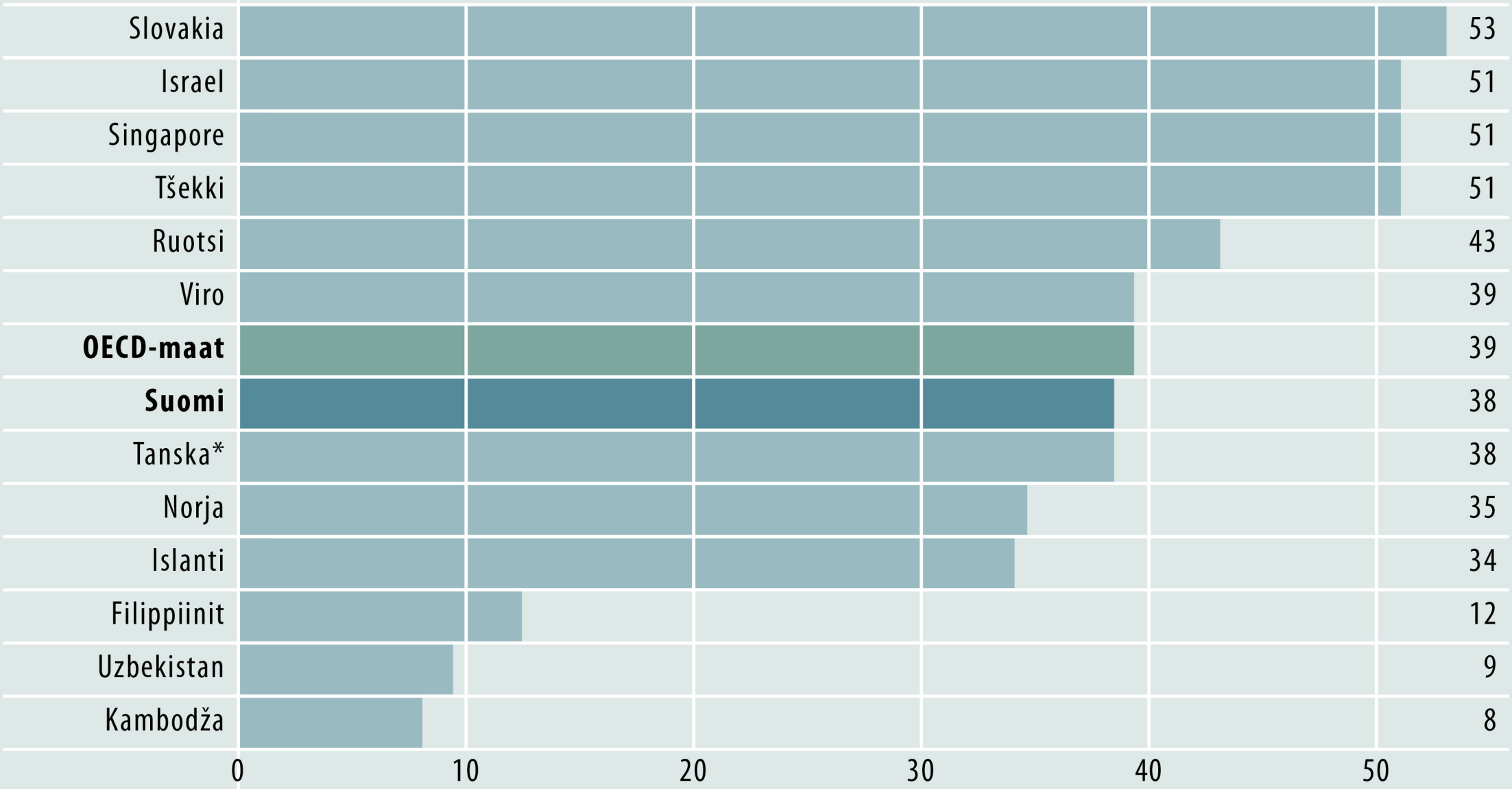

Maahanmuuttajataustaisten ja syntyperäisten oppilaiden keskiarvot matematiikassa Suomessa vuosina 2012 ja 2022

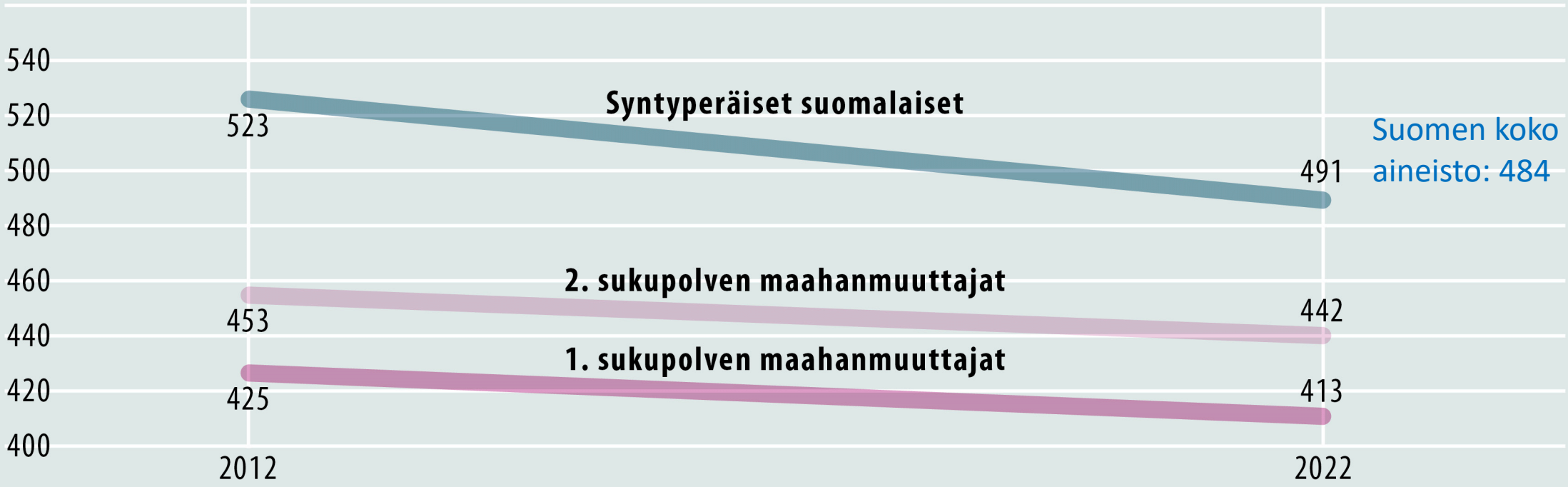

- PISA 2022 -aineistossa 1 827 maahanmuuttajataustaista oppilasta
  - 56 % ensimmäisen ja 44 % toisen polven maahanmuuttajaa
- Maahanmuuttajataustaisten osuus 15-vuotiaiden populaatiossa 7 %
  - Vuonna 2012 vain 3,5 %

Matematiikan osaamisen vaihtelua selittäviä taustatekijöitä

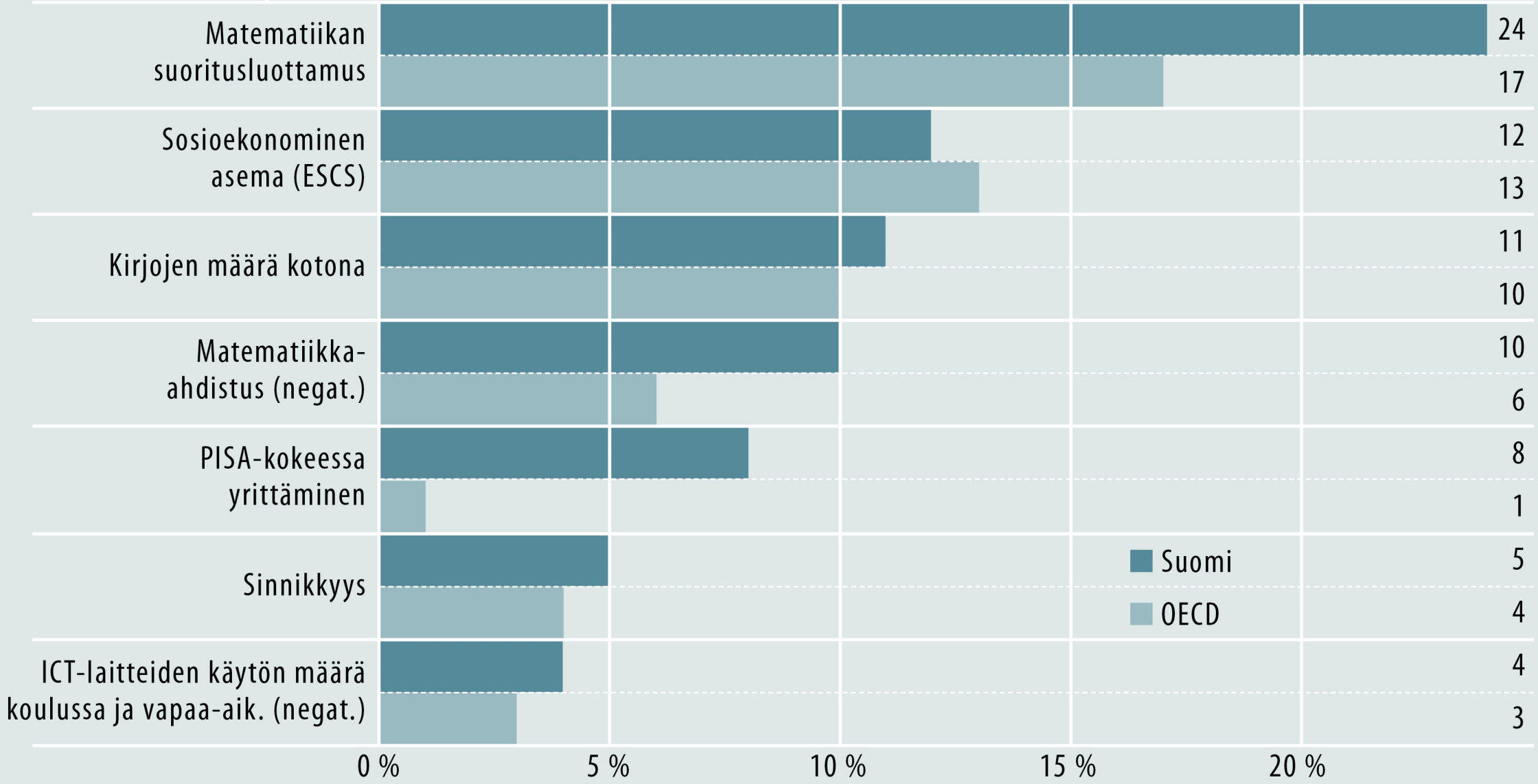

Tutkimushavaintoja korona-ajalta

- Vaikka opetus pystyttiin korona-aikana pääosin järjestämään opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti, on pitkittyneellä koronapandemialla väistämättä ollut vaikutuksia esimerkiksi ikäluokan hyvinvointiin, tuen tarpeeseen ja opintomotivaatioon.
- Etäopetus oli haasteellista erityisesti tukea tarvitseville ja kielivähemmistöihin kuuluville oppilaille sekä niille oppilaille, joilla ei ollut saatavilla vanhempien tukea oppimiseen
- Kotitaustan vaikutus korostui, oppimistulokset eriytyi ja erityisesti heikosti osaavien oppilaiden määrän kasvoi

Hallitusohjelman pääviestit, perusopetus

Oppimisen perusasiat kuntoon

- **Panostus perustaitojen oppimiseen**: Perusopetuksen vähimmäistuntimäärää kasvatetaan 3 vuosiviikkotunnilla erityisesti alaluokilla luku-, lasku-, ja kirjoitustaidon opetukseen
- **Vakiinnutetaan tasa-arvorahoituksen määrärahataso**: Parannetaan haasteellisella alueella toimivien koulujen toimintaedellytyksiä. Avustusta parhaillaan haettavissa OKM:stä 146 miljoonaa euroa 3 vuodelle.
- **Uudistetaan perusopetuksen kolmiportainen oppimisen tuki:** Tukea tarjolla yksilöllisesti ja tarpeita vastaavasti. Tuen muotoja yhtenäistetään ja selkiytetään valtakunnallisesti. Vähennetään opettajien hallinnollista työtä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

- https://okm.fi/pisa

OECD PISA

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS

HELSINGIN YLIOPISTO